

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 86/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen verkkokaupassa myytävien henkilönsuojainten laatuvaatimuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Maria Tolppasen/ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 86/2016 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, että huonolaatuisten ja puutteellisilla tiedoilla myytävien henkilönsuojainten myyjä rangaistaan jatkossa yhteisösakolla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työsuojeluviranomaiset vastaavat ammattikäyttöön tarkoitettujen henkilönsuojainten markkina-valvonnasta. Kuluttajakäyttöön tarkoitettujen henkilönsuojainten valvonnasta vastaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Vastaan kysymykseen siltä osin kuin se kuuluu työsuojeluviranomaisille.

Valtioneuvoston päätöksessä henkilönsuojaimista (1406/1993, ns. suojainpäätös) säädetään, että henkilönsuojainten turvallisuudesta vastaa valmistaja, joka on yksin ja viime kädessä vastuussa siitä, että tuote on vaatimusten mukainen. Suojainpäätös ei aseta vaatimuksia esim. maahan-tuojille tai jakelijoille. Ko. tahoille on asetettu vaatimuksia laissa eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta (1016/2004, ns. laitelaki), jonka perusteella mm. henkilönsuojaimen myyjän on varmistettava, että henkilönsuojaimen mukana on asianmukaiset käyttöohjeet ja se on CE-merkitty.

Oikeushenkilön rangaistusvastuusta ja yhteisösakosta säädettiin 1.9.1995 voimaan tulleella rikoslain (39/1889) muutoksella. Oikeushenkilön rangaistusvastuun piiriin on säädetty ainoastaan tietyt rikoslaissa erikseen luetellut rikokset, koska yhteisösakon käyttöala on haluttu pitää suppeana. Tarkoituksena on, että yhteisösakkoa käytetään vain melko harvojen ja suhteellisen vakavien rikostyyppien seuraamuksena. Asiaa on harkittu huolellisesti sekä kriminaalipoliittisesti että käytännön rikosvastuun toteuttamisen näkökulmasta. Kriminaalipoliittiseen tarpeeseen ulottaa oikeushenkilön rangaistusvastuu johonkin rikoslajiin vaikuttavat muun muassa muiden käytettävissä olevien seuraamusten tehokkuus ja muut käytettävissä olevat rikosoikeudellisen järjestelmän ulkopuoliset sääntelykeinot.

Kysymyksessä käsitellyt laiminlyönnit kuuluvat lain eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta (1016/2004, ns. laitelaki) alaisuuteen, jossa on säädetty laiteturvallisuusrikkomuksesta. Laitelain rikkomukset voivat poikkeuksellisesti vakavissa tilanteissa täyttää myös työturvallisuusrikoksen tunnusmerkistön. Työturvallisuusrikoksesta säädetään rikoslain 47 luvussa. Työturvallisuusrikoksesta voidaan tuomita myös yhteisösakkoon. Laitteen valmistaja tai

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 86/2016 vp

muu talouden toimija voi tulla kysymykseen työturvallisuusrikoksen tekijänä. Laitelain rikkomuksesta ei voida tuomita yhteisösakkoon. Suuri osa markkinavalvonnassa havaituista puutteista on sellaisia, että niiden hoitaminen on mahdollista hallinnollisilla valvontatoimenpiteillä. Työturvallisuusrikoksen ilmoituksen tekemisen edellytykset eivät yleensä näissä täyty. Yhteisösakon vaatiminen ei kuulu työsuojeluviranomaisten toimivaltaan. Yhteisösakon tuomitseminen edellyttää, että syyttäjä on sitä vaatinut ja että tuomioistuin sen tuomitsee.

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) mukaan työsuojeluviranomainen voi kieltää luovuttamisen markkinoille tai käyttöön kunnes suoja on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö voi velvoittaa suojaimen valmistajan, maahantuojan tai myyjän taikka muun, joka on luovuttanut tuotteen markkinoille tai käyttöön, poistamaan sen markkinoilta, ja jos tuote on luovutettu käyttöön, ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin sen poistamiseksi käytöstä. Ministeriö voi myös velvoittaa hävittämään vakavaa vaaraa aiheuttavan tuotteen.

Työssä käytettäviä henkilönsuojaimia valvovilla viranomaisilla on käytettävissään sängen laajat mahdollisuudet erilaisten hallinnollisten pakkokeinojen käyttämiseen turvallisuudeltaan puutteellisten suojainten markkinoilta poistamiseksi. Työssä käytettävien henkilönsuojainten turvallisuuteen on voitu myös ennakolta vaikuttaa tarkastustoiminnalla.

Yhteisösakkoa voidaan soveltaa, kun laitteen valmistajan tai muun talouden toimijan laiminlyönti täyttää työturvallisuusrikoksen tunnusmerkistön ja yhteisösakon tuomitsemisen edellytykset. Henkilönsuojainten turvallisuuteen liittyviin kysymyksiin on katsottu kuitenkin voitavan puuttua rikosoikeudellista sääntelyä tehokkaammin hallinnollisilla pakkokeinoilla. On kannatettavaa, että viranomaiset selvittävät mahdollisuudet uhkasakkoseuraamuksen käyttöön, kun se on mahdollista.

Helsingissä 21.3.2016

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä